

Analiza pieței de servicii din România în cadrul contextului European și a posibilităților de dezvoltare a companiilor pentru servicii transfrontaliere

Dipl. Ing. Gabriel Bambache
Compania Națională Aeroporturi București

Piața serviciilor din România a cunoscut și cunoaște de la apariția crizei europene, frământări care fac aproape imposibil de realizat un plan de dezvoltare pe termen mediu sau lung.

În cele ce urmează, ne propunem o analiza a situației pieței serviciilor din România în comparație cu realitatea din contextul european pentru a permite prestatorilor de servicii să își îndrepte atenția spre dezvoltarea afacerilor în spațiul European de dar și pentru a se orienta în realizarea politicilor de dezvoltare locală pe termen mediu și lung.

Integrarea economică poate reprezenta un avantaj major pe timp de recesiune, permițându-le companiilor din statele membre UE să își mențină relațiile comerciale mai degrabă decât să recurgă la măsuri protecționiste, care ar avea ca rezultat adâncirea crizei.

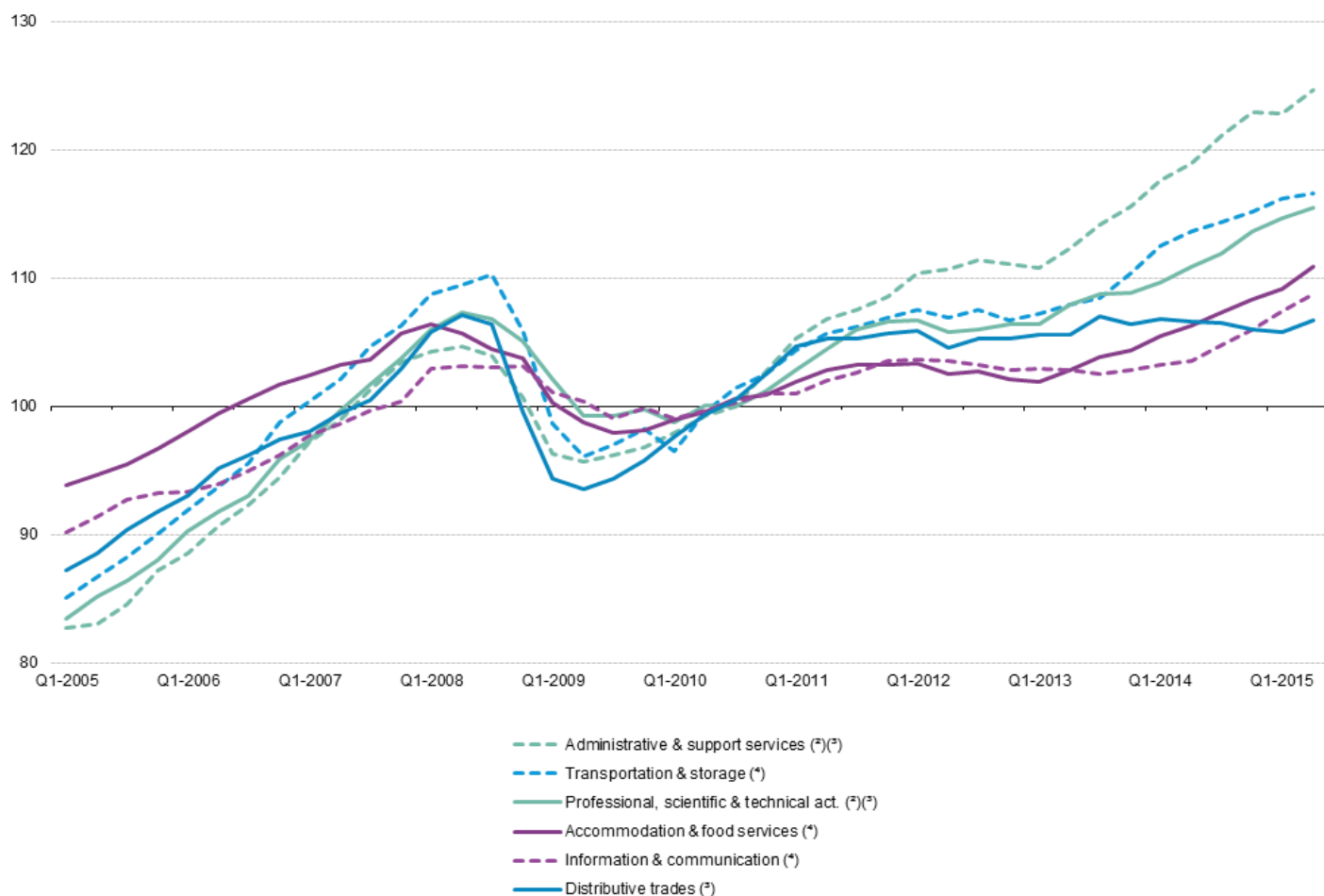
Statisticile prezentate analizează evoluția activităților de servicii în Uniunea Europeană (UE). Indicatorii pe termen scurt sunt furnizați sub forma de indici care permit evaluarea rapidă a climatului economic în cadrul serviciilor, oferind o primă evaluare a evoluțiilor recente pentru o serie de activități.

În mod tradițional, statisticile de afaceri pe termen scurt s-au concentrat asupra activităților industriale și de construcții, precum și într-o mai mică măsură asupra comerțului cu amănuntul. De la mijlocul anilor 1990, evoluțiile majore în statisticile oficiale în cadrul UE au vizat ca eforturile de colectare a datelor pe termen scurt să se concentreze tot mai mult pe servicii.

Indicatori statistici pe termen scurt în piața Europeană a serviciilor
Date din Septembrie 2015 preluate din: [Further Eurostat information, Main tables and Database](#).

Indexul veniturilor pe activități în tarile membre EU în perioada 2005-2015

(referință: 2010=100)

Veniturile din servicii (în termeni preturilor actuale), au scăzut cu 8,8 % pe segmentul tarilor membre EU in 2009 pe fondul crizei in comparație cu anul precedent, dar si-au revenit in 2010 si 2011 cu o creștere de 4,7% respectiv de 5% in 2011. Creșterea a continuat si in perioada 2012-2014 într-un ritm mai modest (0,4%-1,4%)

Romania, in statistica aferenta anului 2014 (rezultatele financiare ale anului 2015 nefiind încă depuse, nu au fost transmise la comisia europeana de statistica), înregistrează o scădere a veniturilor pe sectorul Activităților Administrative si Serviciilor Suport de 10,5 puncte procentuale (tabelul de mai jos).

Alături de Romania se regăsesc Bulgaria, Ungaria, Croația, Lituania, Letonia și Slovacia unde Ungaria are cea mai mare scădere de 15,4 puncte procentuale.

Pe aceeași perioada analizata, (2013-2014) la nivelul tarilor membre se înregistrează o creștere de 4 puncte procentuale.

Creșterea este susținută de Germania, Anglia, Belgia și Polonia care au înregistrat cele mai mari creșteri ale veniturilor pe ramura, cu până la 8,7 puncte procentuale.

Indexul creșterii anuale a serviciilor în perioada 2013-2014

	Distributive trades		Transportation and storage		Accommodation and food services		Information and communication activities		Professional, scientific and technical activities (*)		Administrative and support services (*)	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
EU-28	1.7	0.2	1.3	5.0	0.5	3.3	-0.5	1.6	1.7	3.3	2.1	6.1
Euro area (EA-19)	-0.5	0.5	0.1	1.6	0.0	2.0	-1.7	1.4	-0.3	1.3	0.0	4.3
Belgium	0.8	1.3	-7.9	-4.7	3.3	5.4	0.6	1.0	5.6	-0.8	8.7	16.6
Bulgaria	3.5	-10.2	8.8	-3.2	6.0	5.8	1.6	-4.0	-3.8	-0.4	6.7	2.1
Czech Republic	1.1	4.3	3.0	4.1	1.1	2.5	-3.6	0.7	-6.5	-1.9	2.4	3.6
Denmark	-2.3	-5.5
Germany	-0.1	0.7	0.3	2.1	1.0	3.6	-0.4	3.0	2.2	4.9	0.4	9.1
Estonia	15.2	-1.0	-5.9	-3.5	8.1	7.5	3.1	2.2	-9.0	17.5	-6.7	-2.9
Ireland	-5.0	-2.4	.	.	-1.9	10.9
Greece	-10.1	1.0	-4.4	-1.0	4.8	12.7	-9.3	-1.7	-8.9	-2.3	-3.5	-1.2
Spain	-1.8	3.0	-0.4	4.2	0.1	4.2	-5.1	-0.3	-3.8	-0.3	-3.1	0.9
France	0.0	-0.6	0.5	1.0	-0.8	-1.2	-1.7	-0.5	0.0	0.8	0.0	2.2
Croatia	1.2	-1.4	-0.3	1.1	19.3	1.7	-4.2	-1.7	-0.8	2.3	0.8	-6.1
Italy	-2.5	0.7	0.0	1.1	-2.4	-0.1	-5.7	-3.4	-2.2	-2.1	-4.2	-1.7
Cyprus	-10.1	-0.9	-1.3	-0.6	-3.9	2.0	16.0	-3.3	-11.1	7.2	-12.8	-3.7
Latvia	4.9	-0.5	-2.1	-0.4	6.9	7.9	8.2	2.8	4.8	-2.9	16.3	4.3
Lithuania	6.8	3.0	8.3	6.0	7.5	7.5	2.9	2.8	12.6	10.5	12.9	7.5
Luxembourg	4.5	3.9	2.0	4.6	5.0	2.9	4.7	1.1	8.5	8.1	9.3	5.2
Hungary	4.7	8.4	10.6	12.8	14.9	22.5	16.9	1.5	10.6	15.6	18.6	3.2
Malta	0.7	2.4	5.7	1.1	1.3	9.9	1.9	-9.4	6.4	13.3	-3.3	-8.9
Netherlands	-3.1	-1.8	0.6	2.2	0.9	5.1	-2.5	2.6	-0.5	2.8	1.1	4.1
Austria	-2.3	-1.4	1.1	-0.4	3.9	3.7	0.2	-0.1	1.1	3.3	2.8	-0.3
Poland	3.7	0.5	5.0	7.4	5.8	5.7	2.8	1.8	5.4	3.9	9.1	15.1
Portugal	-3.5	-2.3	0.9	0.1	-3.4	3.9	-5.5	-3.8	-7.9	-5.2	-5.2	-0.2
Romania	2.7	0.5	9.9	4.0	2.8	3.6	4.6	7.5	4.1	5.9	14.7	4.2
Slovenia	-0.6	1.6	0.5	6.1	-1.2	2.1	-0.1	1.2	-2.2	-2.5	3.0	2.4
Slovakia	2.6	5.5	10.4	4.9	3.2	3.3	4.6	3.3	18.7	-1.8	16.0	7.2
Finland	-3.2	-0.8	-1.5	-0.8	1.1	0.8	2.5	8.5	0.8	3.0	-0.4	0.5
Sweden	-0.6	4.9	-1.6	0.5	5.2	4.8	-1.0	4.5	-0.1	7.6	0.5	2.6
United Kingdom	8.9	-0.5	3.1	7.1	0.9	6.4	2.7	1.6	7.8	8.1	7.8	11.4
Turkey	9.0	12.0	11.0	12.3	15.4	13.3	8.7	6.9	9.7	-0.5	11.0	10.8

Pentru România, în conformitate cu comunicatul de presa al Institutului Național de Statistică nr.20/15 ianuarie 2016,

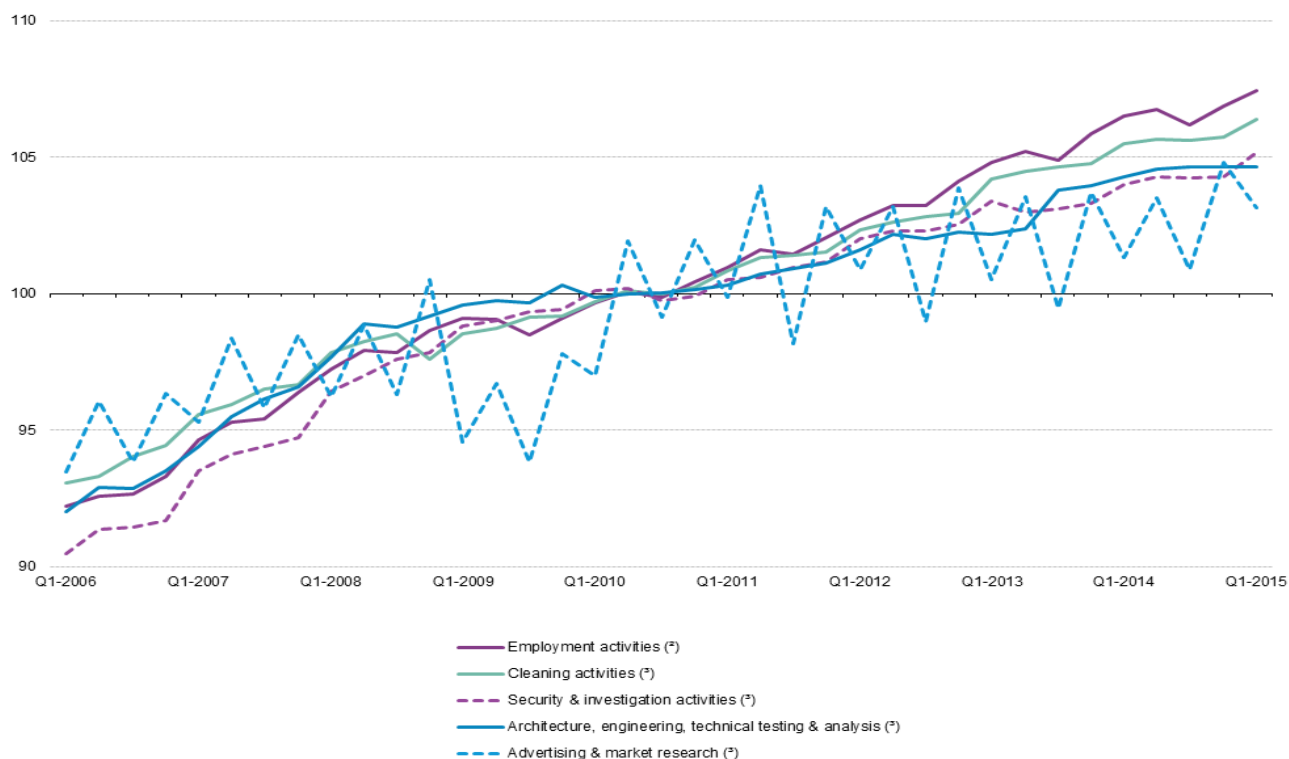
”Cifra de afaceri din serviciile de piață prestate în principal întreprinderilor, în termeni nominali, față de luna precedentă a crescut atât ca serie brută cu 0,7%, cât și ca serie ajustată în funcție de numărul de zile lucrătoare și de sezonabilitate cu 1,3%.

Față de luna corespunzătoare a anului precedent, cifra de afaceri din serviciile de piață prestate în principal întreprinderilor, în termeni nominali, a crescut atât ca serie brută cu 8,1%, cât și ca serie ajustată în funcție de numărul de zile lucrătoare și de sezonabilitate cu 7,7%.

În perioada 1.I-30.XI.2015, cifra de afaceri din serviciile de piață prestate în principal întreprinderilor, în termeni nominali, a crescut față de perioada 1.I-30.XI.2014, atât ca serie brută cât și ca serie ajustată în funcție de numărul de zile lucrătoare și de sezonabilitate cu 7,8%, respectiv cu 7,7%.”

Indicii prețurilor pe servicii pentru țările membre EU în perioada 2006-2015

(referință: 2010 = 100)

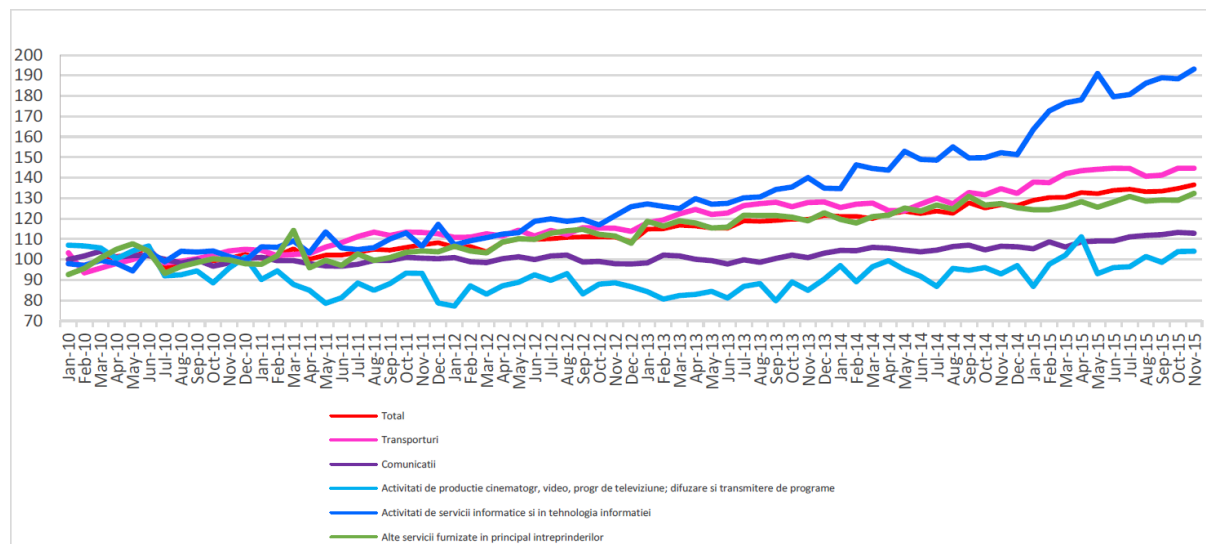
Având în vedere că statistica prezentată de INS face strict referire la serviciile prestate în special întreprinderilor și faptul că acestea arată o creștere, în totală contradicție cu situația prezentată de Comisia Europeană de Statistică, Eurostat, care utilizează în realizarea analizei mai mulți indicatori din surse comune, rezultă că scăderea este dată de serviciile din mediul dezvoltatorilor imobiliari, a pieței de retail și a mediului cu predilecție privat care prin politicile conservatoare au redus pe fondul crizei în primul rând costurile cu serviciile.

Astfel, o decizie normală pentru menținerea ritmului de creștere și dezvoltarea companiei este de a analiza și aborda cu seriozitate posibilitatea extinderii pe alte zone intracomunitare în special datorită posibilităților deschise recent prin politica Comisiei Europene de dezvoltare transfrontalieră a comerțului cu bunuri și servicii.

Firmele europene care își comercializează produsele și serviciile în UE dispun de acces nerestricționat la aproximativ 500 de milioane de consumatori, având astfel șanse mari să rămână competitive.

Evoluția lunară a cifrei de afaceri din serviciile de piață prestate în principal întreprinderilor,

conform CAEN Rev.2 (referință: 2010 = 100, serie ajustată în funcție de nr de zile lucrătoare si sezonaliitate)

Unificarea pieței serviciilor în Comunitatea Europeană

Serviciile sunt cruciale pentru economia europeană. Contribuția în cadrul GDP a serviciilor reprezintă peste 70% la nivel European atât valoric cât și ca procent al ocupării cu forță de muncă.

Comisia Europeană își propune să înlăture barierele granițelor pentru companii, facilitând mediul de afaceri și restricțiile, astfel încât să crească serviciile transfrontaliere între țările membre EU (*Comunicatul 550 al Comisiei Parlamentului European – Dezvoltarea pieței unice: Mai multe posibilități pentru persoane și mediul de afaceri- Brussels, 28.10.2015*

<http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/14007/attachments/1/translations/en/renditions/native>)

Spre finalul anului 2015, Comisia Europeană a elaborat Planul de Acțiune pentru realizarea Uniunii Bancare și protejarea pieței de capital intracomunitare care stabilește reducerea costurilor de creditare și facilitează finanțarea afacerilor în cazul investițiilor în cazul dezvoltărilor intracomunitare pe piața transfrontalieră a serviciilor. Această acțiune va permite accesarea de către companii a fondurilor de finanțare a investitorilor aferente modernizării și expansiunii serviciilor în spațiul comunitar.

Uniunea Bancară va crea un sistem de finanțare mai stabil și mai accesibil contribuind pozitiv la creșterea competitivității în spațiul comunitar european.

Serviciile Transfrontaliere

În contextul dezvoltării pieței unice europene serviciile transfrontaliere au început să capete o importanță deosebită, acestea putând fi prestate și în alte state membre ale Uniunii Europene decât cel de origine, beneficiarii direcții ai serviciilor transfrontaliere fiind consumatorii europeni.

Principiul liberalizării serviciilor are în vedere 2 aspecte:

Dreptul de stabilire al resortisanților unui stat membru pe teritoriul altui stat din UE în scopul prestării unui serviciu;

Prestarea de servicii pe baze transfrontaliere, fără a fi necesară deplasarea prestatorului.

Prin servicii se includ activitățile prestate contra unei remunerații, care se constituie ca o parte componentă a vieții economice a statului respectiv.

Libera circulație a serviciilor:

- Servicii active – presupun deplasarea prestatorului în țara consumatorului de servicii;
- Servicii pasive – deplasarea consumatorului în țara prestatorului de servicii;
- Servicii de corespondență – doar serviciile respective traversează frontiera.

Prestatorii de servicii care doresc să își extindă activitatea prin oferirea serviciilor și peste granițele țării de origine sunt de multe ori descurajate sau împiedicate de constrângerile de ordin juridic sau administrativ, specifice fiecărei țări, în ceea ce privește oferirea serviciilor și către consumatorii din alte state membre ale Uniunii Europene, astfel că serviciile care ar fi trebuit să fie accesate de către consumatori cu mai mare ușurință devin impracticabile datorită încrederii scăzute a consumatorilor în serviciile prestate de către întreprinderile din alte state, a lipsei informării acestora asupra întreprinderilor din alte țări, precum și a dificultății în utilizarea acestora.

În vederea eliminării acestora bariere, la nivelul Uniunii Europene a fost adoptată **Directiva 2006/123/CE** a Parlamentului European și a Consiliului privind serviciile în cadrul pieței interne, care are ca scop facilitarea desfășurării activităților de către întreprinderile care oferă sau utilizează servicii în Uniunea Europeană. Ea impune tuturor statelor membre ale Uniunii Europene obligația de a facilita:

- înființarea de întreprinderi în sectorul serviciilor, respectiv în cazurile în care un antreprenor individual sau o societate dorește să înființeze un sediu permanent (cum ar fi o societate sau o sucursală) în propria țară sau în altă țară a Uniunii Europene (exemplu: un constructor din Polonia dorește să înființeze o întreprindere în Spania);
- prestarea de servicii transfrontaliere, respectiv în cazurile în care o întreprindere deja stabilită într-o țară a Uniunii Europene dorește să presteze servicii într-un alt stat membru, fără a înființa acolo un sediu permanent (exemplu: un arhitect stabilit în Franța a fost contractat pentru a proiecta o casă în Italia).

Directiva privind serviciile în cadrul pieței interne prevede:

- înlăturarea barierelor juridice și administrative care împiedică întreprinderile să se stabilească sau să presteze servicii în propria țară sau într-o altă țară a Uniunii Europene;
- înființarea “ghișeelor unice” prin intermediul cărora întreprinderile să poată obține informații și să îndeplinească procedurile administrative necesare;
- cooperarea cu administrațiile din alte țări ale Uniunii Europene pentru a evita dublarea controalelor întreprinderilor și pentru a reduce în mod semnificativ sarcina administrativă care le revine acestora.

Avantajele serviciilor transfrontaliere pentru consumatori:

- accesibilitate mai bună la serviciile prestate la nivelul Uniunii Europene – consumatorii vor avea posibilitatea să aleagă serviciul care corespunde cel mai bine nevoilor lor;
- eliminarea discriminării teritoriale – cerințele nu trebuie să fie, direct sau indirect, discriminatorii în ceea ce privește cetățenia/naționalitatea, respectiv reședința (spre exemplu turiștii care închiriază online un autovehicul într-o altă țară UE nu vor mai fi nevoiți să plătească prețuri mai ridicate pentru simplul fapt că nu sunt rezidenți ai țării în care are loc închirierea);
- accesibilitate mai bună la informațiile referitoare la furnizorii de servicii – de regulă acestea pot fi obținute de la organismul de asistență din țara de reședință a consumatorului (spre exemplu, dacă se dorește contactarea unui avocat stabilit într-o altă țară consumatorii pot solicita informații despre calificările sale profesionale, dacă are sau nu încheiată o asigurare profesională, dacă are dreptul de a reprezenta părțile în instanțele civile sau penale, după caz, etc.)
- Simplificare administrativă. Directiva obligă statele membre să simplifice toate procedurile pe care le presupune crearea și realizarea unei activități de servicii. Astfel, trebuie să se elimine cerințele formale, cum ar fi obligația de a prezenta documentele originale, traducerile certificate sau copiile certificate pentru conformitate, exceptând cazurile excepționale.

Ghișeele unice pot fi utilizate de furnizorii de servicii pentru:

- a obține informații detaliate cu privire la condițiile antreprenoriale din străinătate sau din țara lor de origine, cu referire la autorizațiile, notificările, permisele și taxele necesar a fi plătite pentru a înființa o companie, la condițiile necesare pentru prestarea serviciilor în țară și străinătate pe durată determinată, etc.
- a realiza online formalitățile administrative pentru înființarea unei întreprinderi, cu precizarea instituției răspunzătoare pentru prelucrarea cererii de înființare;
- a realiza online formalitățile administrative pentru prestarea transfrontalieră de servicii;
- a oferi informații despre instituțiile abilitate
- a recunoaște calificările profesionale, precum și
- a oferi îndrumări și informații suplimentare.

Toate ghișeele unice naționale fac parte din rețeaua europeană EUGO, informații despre acestea fiind accesibile la adresa de web site

http://ec.europa.eu/internal_market/eu-go/

Centrul European al Consumatorilor din România (ECC România) îndeplinește următoarele atribuții:

- informează consumatorii cu privire la:
 - o prevederile aplicabile în cazul unor întreprinderi dintr-o altă țară UE,
 - o informațiile generale referitoare la cerințele din domeniul protecției consumatorilor;
 - o căile de atac de care dispun în cazul unui litigiu cu un prestator;
 - o asociațiile și organizațiile de la care pot obține asistență practică în caz de litigii cu operatorii economici dintr-o altă țară.
- contactează, organismul competent al statului membru de stabilire al prestatorului în cauză, informațiile primite de la acesta urmând a fi transmise către consumatori într-o manieră clară și ușor accesibile la distanță, inclusiv prin mijloace electronice;
- răspunde solicitărilor primite de la organisme competente din alte state membre ori din România în cel mai scurt timp, dar nu mai mult de 20 de zile de la data primirii solicitării;
- publică pe pagina sa de Internet informații cu privire la semnificația anumitor etichete, precum și criteriile de aplicare a etichetelor și a altor mărci ale calității referitoare la servicii;
- cooperează cu asociațiile de consumatori și cu asociațiile profesionale, pentru a promova furnizarea unor servicii de calitate.

Pentru mai multe informații legate de datele de contact ale organismelor existente la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene responsabile cu oferirea informațiilor și asistenței consumatorilor puteți vizita web site-ul dedicat Directivei privind serviciile

http://ec.europa.eu/priorities/internal-market_en

Informații legate de modalitatea în care poate fi demarată o afacere în România se regăsesc pe site-ul www.edirect.gov.ro

Adresa portalului ghișeelor unice din România:

Centrul European al Consumatorilor din România

Str. Maior Aviator Ștefan Sănătescu nr. 44 Et. 1, Ap. 2, Sector 1, București, 011478 Tel/fax: +40.21.315.71.49

E-mail: office@eccromania.ro Web: www.eccromania.ro www.facebook.com/ECC.Romania ; <https://twitter.com/eccromania/>

Surse care au stat la baza articolului:

*Centrul European al Consumatorilor - ECC Romania
Institutul National de Statistica – INS
Comunicatele Comisiei Parlamentului European
Comisia Europeana de Statistica - Eurostat*

